

aktív terepgeológus. Számos karsztos témájú tanulmányt publikált. 1958 végén tevékenyen részt vett Társulatunk újjászervezésében, és hosszabb időn át szerepet vállalt vezetésében is.

**Dr. Juhász András**t, aki 1930-ban született. Bányamérnöki diplomájának megszerzése után előbb a Dorogi, majd a Borsodi Szénbányászati Tröszt hidrogeológusa, majd főgeológusaként évtizedeken át karsztokkal és a karsztvizekkel foglalkozott, és e tárgykörben számos jelentős tanulmányt publikált. 1963-ban megkapta a Vízgazdálkodás Kiváló Dolgozója kitüntetését. 1961-től a Miskolci Nehézipari Egyetem meghívott előadó-

jaként geológus- és bányamérnök-hallgatóknak hidrogeológiát és azon belül karszthidrologiát is oktatott, ezért 1973-ban címzetes egyetemi docens címet kapott. Elnyerte a földtani tudományok kandidátusa tudományos fokozatot. Részt vett 1958-ban Társulat újjászervezésében, és egészen nyugalomba vonulásáig, mint társelnök, szakosztályelnök, elnökségi tag és az Érembizottság tagja működött, továbbá a Társulat Észak-magyarországi Területi Szervezetének elnöke volt. Társulati tevékenységéért 1972-ben Herman Ottó érmet, 1985-ben pedig MTESZ-díjat kapott.

*Dr. Dénes György*

## KADIĆ EMLÉKNAP

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat a Magyarhoni Földtani Társulattal közösen Kadić Ottokár halálának 40. évfordulója alkalmából 1997. február 22-én emléknapot rendezett. Az emléknep programja a Farkasréti temetőben kezdődött, ahol a két egyesület által helyreállított sírnál Székely Kinga mondott rövid beszédet, majd a Társulat tagjai koszorút helyeztek el.

Ezt követően a MTESZ Fő utcai Székházában 25 fő részvételével emlékülésre került sor, amelyen az alábbi igen színvonalas előadások méltatták Kadić életét és munkásságát:

*Dr. Dénes György:* Dr. Kadić Ottokár élete,

*Dr. Kordos László:* Dr. Kadić Ottokár és a Földtani Intézet,

*Székely Kinga:* Dr. Kadić Ottokár szerepe a bükk-i barlangok megismerésében,

*Takácsné Bolner Katalin:* Dr. Kadić Ottokár és a budai Vár-barlang,

*Hazslinszky Tamás:* Dr. Kadić Ottokár és a szervezett magyar barlangkutató,

*Horváth János:* Dr. Kadić Ottokár kéziratos térképei,

*Dr. Korpás László:* Dr. Kadić Ottokár, a paleokarszt-kutató,

*Szablyár Péter:* Dr. Kadić Ottokár fennmaradt levelezése az MTA kézirattárában.

Az emlékülés dr. Hevesi Attila elnöki zárszavával ért véget.

A rendezvény ideje alatt az előadóteremben dr. Kadić Ottokár életét és munkásságát bemutató képek

és dokumentumok, valamint általa készített eredeti kéziratos térképek kerültek kiállításra.

Az emlékülést követően a résztvevők a budai Vár volt előjárósági épületénél gyülekeztek, ahol Szablyár Péter főtítkárt tartott rövid megemlékezést, majd megkoszorúzták a falon lévő emléktáblát. A rendezvény zárásaként rövid sétára kerül sor a megnyitást előtt álló Vár-barlangban.

A Kadić emléknep eredményei az alábbiakban foglalhatók össze:

1. Ha csak egy szűk körű hallgatóság is, de végre részletesebb információkhoz jutott a kiváló tudós és barlangkutató életéről, tudományos munkásságáról, barlangkutató eredményeiről.

2. A Magyar Állami Földtani Intézet Múzeumának vezetője, dr. Kordos László javaslat szinten megfogalmazta egy Kadić Archivum létrehozásának lehetőségét a MÁFI Múzeumában.

3. Jelenlévők egyetértettek abban, hogy néhány kéziratos formában fennmaradt Kadić művet („Karsztmorfológia”, „Magyarország ill. a Kárpát-medence barlangjai”), ill. néhány, csak kéziratos formában fennmaradt térképet — megfelelő támogatás igénybevételével — ki kell adni.

4. Jelenlévők egyetértettek abban, hogy az érdi Földrajzi Múzeum szoborparkjában Kadić mell-szobrot állítsanak fel.

*Fleck Nóra*

## TANULMÁNYÚT

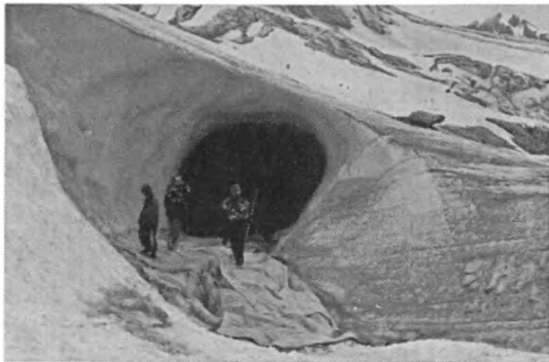
### A 12. NEMZETKÖZI SZPELEOLÓGIAI KONGRESSZUSRA

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat 1997. augusztus 3–23. között autóbusszos utazást szervezett a 12. Nemzetközi Szpeleológiai Kong-

resszusra Svájcba, amelyen tizenhétvenen vettek részt. Az utazás célja a kongresszus programjainak való részvétel mellett a svájci, valamint odafelé

az Ausztriában, visszafelé pedig az Olaszországban és Szlovéniában útba eső idegenforgalmi barlangok és egyéb felszíni látványosságok megtekintése volt.

Utunk első állomása Ausztriában, Karintia tartományban a Griffeni-cseppkőbarlang volt. A barlangot 1995-ben automatikus világítással, valamint mintaszerűen felújított rozsdamentes korlátokkal látták el. Innen az ugyancsak Karintiában található, 1991-ben megnyitott Obir-cseppkőbarlangot kerestük fel. A barlangokat, amelyek bányaművelés során tártak fel mesterséges tárókkal kötötték össze. A kiépítés és üzemeltetés példaértékű és számunkra külön érdekességet jelent, hogy világítását a hazánkban megrendezett Nemzetközi Lámpafőrá Kollokvium tapasztalatai alapján tervezték és kiviteleztek. Utolsóként a Spannagel-barlangot látogattuk meg Tirol tartományban, amely Ausztria legújabbban, 1996-ban megnyitott idegenforgalmi barlangja. A barlang a Ziller-völgyből elágazó Tux-i völgyben, 2531 m magasságban nyílik, ahová drótkötélpályával juthatunk fel. A gránitba ékeződött márványlencsében képződött barlangból 500 m látogatható. Kiépítése alig változtatott a természetes állapotokon. Mindössze néhány korlát és egy függőhíd került beépítésre, valamint a villanyvilágítást vezették be. A látogatók — az Obir-cseppkőbarlanghoz hasonlóan — sisakot és védőköpenyt kapnak. A barlang különlegességét a szépen ereszett kék, kékeszöld vagy zöld falakon csillogó vízfolyás és a fantasztikus oldásformák jelentik. A barlanglátogatás után egy, a közeli Tux-i gleccserben nyíló gleccserbarlangot is alkalmunk volt felkeresni, amelybe mintegy 20 m-nyire lehet besétálni, hogy belülről gyönyörködhesünk a gleccser belsejének semmihez sem hasonlító kék színében. A látogatók testi épységének megőrzése érdekében a barlang aljára zöld műanyagszőnyeget terítettek le.



*Gleccserbarlang a Tux-i gleccser lábánál*

Ausztriában a barlangokon kívül még megmásztuk a 2139 m magas Obir-csúcsot, és felkerestük a Krimml-vízesést. Ausztria legnagyobb vízesése 380 m magasból, 3 lépcsőben zuhan a mélybe, amelynek látványát a permet fölött átívelő szivárvány csak fokozta.

Ausztria után Németország következett, ahol egész napos kirándulást tettünk a Bodeni-tónál található Mainau-ba, a híres virágszigetre. A csodálatos botanikus kerten kívül a legimpozánsabb látnivaló a lepkeház, ahol színpompás trópusi lepkék röpködnek a látogatók körül.

Másnap már Svájcban jártunk, ahol elsőként a Rajna-vízesés szerepelt a programban. A 150 m széles és 23 m magas vízesésről 650 m<sup>3</sup> vízmennyiség ömlik másodpercenként a Rajnába. Itt ki-kibátorságához és vérmérsékletéhez mérten a partról, illetve egészen a vízesés talpáig felhajózva gyönyörködött a nem mindennapi látványban.

Az első idegenforgalmi barlangunk Svájcban a Luzern közelében található Höllgrotten. A barlang mésztufaiban képződött, különleges szőlőfürt alakú borsóköves képződmények borítják a falakat, még a víz alatt is. A barlangban vezető nincs, a látogatók a pénztárnál kapott sokszorosított szöveg alapján, a megfelelő számú helyen megállva kaphatnak tájékoztatást a barlangról. Van viszont a szivárvány minden színében pompázó világítás, mely, az utólag beszerzett információ alapján, nagymértékben segít a lámpafőrá távoltartásában. A barlang után rövid városnézés következett Luzernben, melynek során felkerestük a gleccserkertet, ahol a gleccsermalmok képződésével kapcsolatban szerezhettünk értékes tapasztalatokat.

Utunk következő állomása a Szent Beátus-barlang, az Alpok négyezres csúcsainak közelében fekvő Thun-i tó partján. Művízesések mentén kanyargó erdei út vezet fel a barlanghoz, ahol először a szent sírját, majd lakószobáját tekinthetjük meg. A barlang cseppkőképződményekben rendkívül szegény, említést csak a helyenként látható szép oldásformák érdemelnek. Rendkívül gazdag viszont a lámpafőrá, amelyet nagy becsben tartanak, hiszen a bejáratnál még képeslapot is vásárolhatunk a barlangi páfrányokról. A barlangtúra után a látogatók a barlang közelében lévő épületben barlangos kiállítást tekinthetnek meg.

Innen egy a fővárosban, Bernben tett rövid délutáni séta után érkeztünk meg a kongresszus helyszínére, La Chaux-de-Fondsba.

A kongresszus első napján berendeztük a magyar standot, ahol a rendezvény ideje alatt a társulati kiadványok cseréjével rendkívül értékes anyagokkal sikerült gazdagítani Társulatunk könyvtárát.

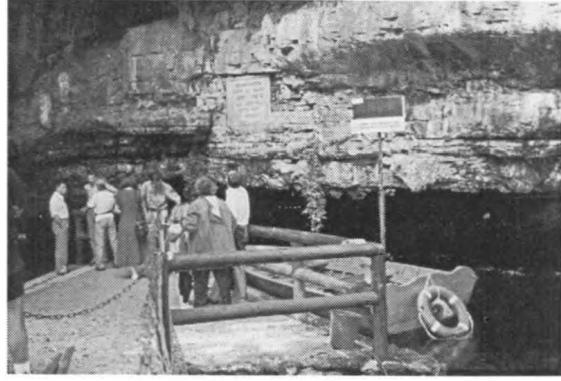


*A barlangmúzeum épülete Chamosonban*

Természetesen részt vettünk a kongresszus hivatalos programjain is, de mindezek mellett jutott még idő két idegenforgalmi barlangra is. Az első a francia határ közelében nyíló Grotte Réclére volt. A barlang egyetlen hatalmas teremből áll, melyben nagyon szép, impozáns cseppkőképződmények találhatók. A barlangtúra után a látogatók egy másik látványosságban gyönyörködhetnek, még hozzá a felszínen berendezett prehisztórikus parkban. Itt életnagyságú műanyag dinoszaurosok és egyéb félelmetes őslények bukkannak elő a fák közül, sőt az erdőben megbújó kis tónál még a Loch Ness-i szörnyel is találkozhatunk.

A másik felkeresett barlang a Grotte Vallorbe volt, mely talán a legszebb a svájci idegenforgalmi barlangok közül. Aktív vizes barlang, nagyon szép kiépítéssel, sejtelmes hatásvilágítással, s helyenként több méter hosszú szalmacseppkövekkel, melyeket átlászó plexiüveg véd a látogatóktól. A turisták itt is vezető nélkül látogathatják a barlangot a bejáratnál kiosztott írásos tájékoztató szöveg segítségével. Ki tudja, hogy a kongresszusnak volt-e köszönhető, mindenesetre magyar nyelvű szöveget kaptunk a pénztárnál. A barlang kijáratánál rendkívül szépen megtervezett és berendezett ásványkiállítás fogadott. Csúcspontja egy a termet önállóan uraló hatalmas ametiszt, amelynek látványát csak fokozza a kiváló megvilágítás.

Elbúcsúzva a kongresszus színhelyétől, dél felé tartottunk, s elsőként a Grotte aux Fées-t (Tündérbarlang) kerestük fel. A barlang, szépséget sejtető neve ellenére, a végpontján található vizesést leszámítva semmilyen látványosságot nem rejtett. Láthattuk viszont azt, hogyan nem szabad egy barlangot villanyvilágítással ellátni. A falakon mindenhol nagy összevisszaságban futó vezetékek, s gazdag lámpaflóra.



*Az Oliero-barlang bejárata előtt*

Következő állomásunk a Lac Souterraine, a föld alatti tó volt, amelyen csónakba szállva tettünk látogatást. A 300 m hosszú, helyenként 14 m mély tóban pisztrángok is élnek, melyeket a barlangvezető egy kis elemőzsiával csalogat a csónakhoz. Volt köztük albinó is. A barlangban egyébként hangversenyeket és esküvőket is rendeznek.

Ennek a napnak az érdekessége Chamoson volt, a festői szépségű hegyek és a gyönyörűen gondozott szőlővel beültetett lejtők lábánál megbújó hegyi falucska. Ki gondolná, hogy itt található egy olyan barlangmúzeum, amelynek összegyűjtött anyaga, s megjelenítése bárhol a világban megállná a helyét.

A nap végére jutott a barlangfürdő Brigben, ahol a 42 °C-os vízben moshattuk le az út porát, már, aki bírta ezt a forróságot. Kár, hogy a barlang mesterséges!

Az utolsó svájci napot Zermattban töltöttük. Itt társaságunk több részre szakadt, volt, aki hegyet mászott, volt, aki a gleccserekkel ismerkedett. Egy azonban közös, a Matterhornban senkinek sem sikerült gyönyörködnie, aznap komor felhők takarták előlünk.

Másnap már Olaszországban jártunk, ahol a meglátogatott két barlang közül először az Oliero-barlangot kerestük fel. Itt a száraz lábbal járható részekhez csónakkal viszik be a látogatókat. A néhány szenilis cseppkőképződményen kívül a barlang nem hagyott mély nyomot emlékeinkben.

A következő napot Velencében töltöttük, ahol, ha barlangot nem is, de egy műcseppkövekkel berendezett kávézót találtunk.

A Trieszt közelében található Grotte Gigante azonban mindannyiunkat lenyűgözött. A barlang egyetlen hatalmas méretű teremből áll, melyet a magasról lehulló, s a sztalagmitokon szétfröccsenő vízcseppek által létrehozott ún. lángocseppkövek

díszítenek. A közelmúltban létesített kijárat segítségével nem kell a látogatóknak a már ismert útvonalon visszatérni a felszínre.

Az utazás végére maradt a hab a tortán, Szlovénia, s a klasszikus Karszt. Elsőként a Skocjani-barlangot néztük meg. Ez a barlang többünknek már régi, sokszor meglátogatott ismerőse, mégis most sem tudtunk betelni a hatalmas méretekkel, a barlangban dübörgő Reka-folyó látványával. Szállásunk a Vilenica-barlangnál levő kutatóház környéke volt, ahol szlovén barlangkutató barátaink

jóvoltából már többször vendégeskedtünk. Mielőtt sor került volna a búcsúestére, ahová természetesen ők is hivatalosak voltak, a Vilenica (Tündér)-barlangba látogattunk. Szlovénia legrégebbi látogatható barlangja egyszerűen csodálatos: fantasztikus cseppkőképződmények, leírhatatlan színgazdagság.

Az utolsó napra maradt a Postojnai-barlang, amely méltó befejezése a háromhetes útnak.

Fleck Nóra

## BESZÁMOLÓ A CZÁRÁN EMLÉKTÚRÁRÓL

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat Czárán Gyula születésének 150. évfordulója alkalmából 1997. október 23–26. között 4 napos emléktúrát szervezett Erdélybe, melynek egyik célja többek között a Bihar Czárán által feltárt legszebb részeinek meglátogatása volt.

Az emléktúra 36 résztvevője az első napon a menyházai temetőben felkereste és megkoszorúzta Czárán Gyula sírját. A sírnál Szablyár Péter, a Társulat főtitkára mondott emlékbeszédet, amelyet az alábbiakban idézünk:

*„Tisztelt Emléktúra, Kedves Barátaim!*

*Most itt, kedvelt lakóhelye temetőjében, örvendetesen jó állapotban lévő síremlékénél dr. Szádeczky Gyula geológus barátja, Czárán Gyula temetésénél elmondott beszédéből idéznék néhány gondolatot:*

*«Nyugodjál drága barátom! Nemes életed nem pergett le hiába. Hegy, völgy, erdő, mező és patak századokig büszkén fogja hordani nevedet, a nép, mely a gyönyörű hegységet lakja, s kit te annyira*

